

В.Г. Охріменко, В.Г. Баяк

РОЗВІДКИ НА ТЕРИТОРІЇ с. КОМАРОВЕ У 2009 р.

Results of archaeological prospecting in 2009 in Komarove village of Manevychi Region in Volyn Oblast are presented. The existence of settlements of the Bronze Age, Ancient Rus period and the Late Mediaeval times is confirmed.

Восени 2009 р. здійснено розвідки на території Маневицького р-ну Волинської обл. Основним їхнім завданням було з'ясувати сучасний стан відомих поселень Комарове 1 та Комарове 3, уточнити характер пам'яток, зону поширення культурного шару, корегування хронології для подальшого встановлення охоронних знаків на площі поширення археологічних матеріалів. Цим було зумовлено характер обстеження території — увага зверталася на долину та пологі схили корінного берега річки, оскільки відомі прив'язки часто неточні. Розвідкою було охоплено пологий лівий берег р. Залізниця від с. Комарове до с. Новосілки.

Комарове 3 (виявлене Г. Охріменком і фігурує в літературі як двошарове поселення неоліту та періоду Київської Русі) розташоване на північній околиці села, за 50 м на південний схід від пилорами (колишній цегельний завод) і за 150 м на схід від трансформаторної підстанції, на пологому лівому березі р. Залізниця, в уроч. Каменне. Ґрунти — гумусовані супіски та торф'яні.

На ріллі виявлені матеріали доби бронзи, періоду Київської Русі та пізньосередньовічного часу. Кераміку бронзового віку представлено грубостінними горщиками коричневого та цеглястого кольорів зі значними домішками в тісті. Також виявлено фрагмент тонкостінного посуду яскраво-коричневого кольору кращої якості. Період Київської Русі представлено фрагментами донець та вінцем сіроглиняної гончарної кераміки, вінце маленьке і оформлене. Кераміка такого зразка датується другою половиною XI — другою половиною XII ст. Зафіксовано також значний вихід сірого

необробленого кремню, що міг слугувати матеріалом для знарядь.

Тяглість поширення культурного шару за підйомним матеріалом складає вздовж берега 250 м, вглиб — 150 м.

Комарове 1 (виявлене Г. Охріменком і фігурує в літературі як двошарове поселення I ст. та періоду Київської Русі) розташоване за 1,5 км на південний схід від села, за 250 м на схід від ЛЕП та за 200 м на схід від автошляху Комарове—Новосілки, на лівому слабогорбистому березі р. Залізниця, в уроч. Стріччина. Ґрунти — в основному гумусовані супіски та торф'яні.

Виявлені матеріали латенського часу та періоду Київської Русі. Перші представлені фрагментами ліпних грубостінних горщиків коричневого та світло-коричневого кольорів з рустованими стінками та значними домішками в

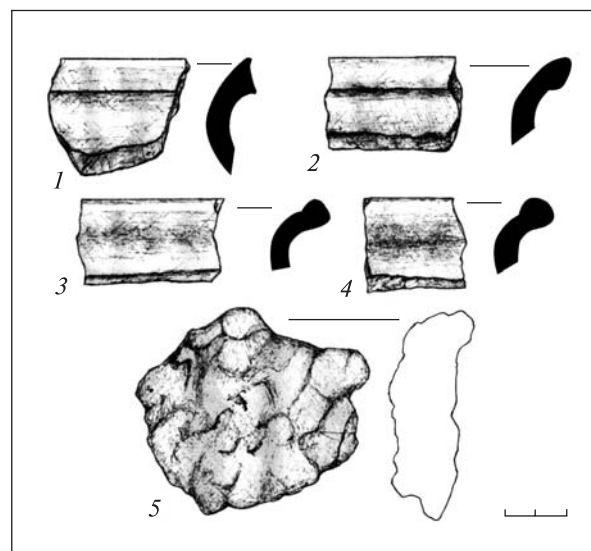

Рис. 1. Комарове: кераміка (1—4), криця (5)

тісті. Зафіксовано також значний вихід сірого необробленого кременю та мікролітичний скол з пластини зі слідами ретуші.

Матеріали давньоруської доби представлені фрагментами кераміки кількох типів, четверта частина яких виготовлена зі світлої відмуленої глини. Кераміка так зв. курганного типу різниться за оформленням вінця: 1) зі слабковідігнутим вінцем та гострим відтягнутим донизу краєм. Фрагменти темні та сірі, хорошого випалу та з домішками у тісті (рис. 1, 1). Датуються X — першою половиною XI ст.; 2) з ледь відігнутим вінцем та деградованим гострим краєм, приліпленим до стінки. Половина зразків темного, інша — світлого кольору, виготовлена зі світлої відмуленої глини та незначними домішками у тісті (рис. 1, 2). Датуються другою половиною XI — початком XII ст.; 3) з плавно відігнутим невеликим вінцем з потовщенням і горизонтально зрізаним. Зразки світло-коричневого кольору з

незначними домішками у тісті (рис. 1, 3). Датуються другою половиною XI — XII ст. Фрагмент іншого типу, в якого край слабковідігнутого вінця закінчується округлим валиком, відноситься до пізнішого часу. Подібні були поширені на території Русі у XII—XIII ст. (рис. 1, 4).

Окрім кераміки, знайдено криці (рис. 1, 5) та шлак, що вказує на виробництво тут заліза. Шлак досить легкий, що засвідчує високий вміст видобутого з руди металу. З цим можна пов'язати також значні виходи болотної руди в низинах річки на торф'яних ґрунтах та топонім річки Залізниця.

Тяглість поширення культурного шару за підйомним матеріалом вздовж берега становить 280 м, вглиб — 160 м. У наступному польовому сезоні планується шурфовка крайніх точок поселень, аби встановити глибину залягання культурного шару, що важливо з огляду на нищення пам'яток оранкою.

